

Lapin kansan Alakerta, Metsästä puhetta -sarja
29.6.2019

Jaakko Repola
Tanja Lepistö

Riittääkö kaikille uusille tehtaille puuta?

Reilu kymmenen vuotta sitten metsäteollisuudella ei mennyt hyvin. Useilla paikkakunnilla tehtaita lakkautettiin. Näin kävi myös Kemijärvellä ja Kajaanissa.

Uusista investoinneista ei uskallettu edes haaveilla, ja perinteinen metsäteollisuus leimattiin auringonlaskun alaksi.

Toisin kävi. Keväällä 2015 Metsä Group teki investointipäätöksen pohjoisen pallonpuoliskon suurimman puuta jalostavan biotuotetehtaan rakentamisesta Äänekoskelle.

Tehdas on ollut toiminnassa pian pari vuotta ja uusia suuria, yli 3 miljoonaa kuutiota vuodessa puuta käyttäviä tehtaita on suunnitteilla mm. Kemiin (Metsä Group), Kemijärvellä (Boreal Bioref), Paltamoon (Kaicell Fibers) ja Kuopioon (Finnpulp). Lisäksi Oulussa (Stora Enso) suunnitellaan paperituotannon muuttamista kartongiksi.

Lapin kannalta mielenkiintoisimmat ovat Kemin ja Kemijärven tehdashankkeet.

Kemiin suunnitellaan vanhan tehtaan tilalle uutta, jonka puun käyttö olisi 7,6 miljoonaa kuutiota vuodessa eli puun tarve olisi 4,5 miljoonaa kuutiota nykyistä laitosta suurempi.

Kemijärven laitoksen vuotuinen puun käyttö olisi 3 miljoonaa kuutiota. Investointipäätöstä Kemijärvellä odotetaan myönnetyn ympäristöluvan jälkeen myöhemmin tänä vuonna ja Kemissä noin vuoden kuluttua.

Pohjoisen puusta kilpailevat myös Paltamon ja Oulun hankkeet, jotka lisääisivät kuitupuun käyttöä vielä noin 4,5 miljoonaa kuutiota vuodessa. Yhteensä kuitupuun käytön lisäys Pohjois-Suomessa olisi 11 - 12 miljoonaa kuutiota vuodessa.

Kaikkien hankkeiden toteutuessa kuitupuun käyttö Lapissa kuten myös koko Pohjois-Suomessa nousisi noin 2,5-kertaiseksi nykykäyttöön verrattuna.

Tehdasinvestoinnit lisäisivät merkittävästi harvennushakkuita, jolloin kuitupuun ohella myös tukkipuun hakkuumäärät kasvaisivat merkittävästi.

Luonnonvarakeskuksen (Luke) tilastojen mukaan vuonna 2017 maamme hakkuumahdollisuuksista (84 miljoonaa kuutiota) käytettiin 86 prosenttia, ja joissakin etelän maakunnissa hakkuut ylittivät kestäväen hakkuumahdollisuusarvion.

Koko maan luvut eivät kuitenkaan kerro Pohjois-Suomen tilanteesta, missä on hakattu selvästi pienempi osa kasvusta ja hakkuumahdollisuuksista kuin muualla Suomessa. Lapin metsien vuotuinen kasvu puuntuotannon metsämaalla (poisluettuna suojelualueet) on 10,7 miljoonaa kuutiota.

Hakkuu- ja luonnonpoistuman määrä on ollut vain 58 prosenttia kasvusta.

Ainespuun hakkuumääriä olisi Lapissa mahdollista lisätä 2 - 2,5 miljoonaa kuutiota vuodessa, josta valtaosa on kuitupuuta.

Tällä ei vielä katettaisi kokonaan yhdenkään uuden tehtaan puuntarvetta. Lapista ja Pohjois-Pohjanmaalta ainespuun hakkuita voidaan lisätä 4,5 miljoonaa kuutiota vuodessa, josta kuitupuuta olisi 3 miljoonaa kuutiota. Tällä voisi juuri ja juuri kattaa yhden uuden tehtaan puun tarpeen.

Koko Pohjois-Suomen (Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu) ainespuun hakkuumahdollisuudet ovat noin 18 miljoonaa kuutiota vuodessa, josta kuitupuuta 12 miljoonaa kuutiota.

Kun otetaan huomioon nykyiset hakkuumäärät, olisi ainespuun hakkuita mahdollista lisätä noin kuudella miljoonalla kuutiometrillä vuodessa. Pohjois-Suomessa kuitupuuta olisi siis riittävästi 1-1,5 uuden tehtaan tarpeisiin.

Kuitupuun heikon kysynnän takia Pohjois-Suomeen on viimeisen kymmenen vuoden aikana syntynyt merkittäviä hakkuusäästöjä.

Esimerkiksi Lapissa, missä nuorten kasvatusmetsien osuus suuri (48 prosenttia), ensiharvennustarve on viimeisen viiden vuoden aikana kaksinkertaistunut, ja hakkaamatta jäänyt ainespuureservi on jo lähes 7 miljoonaa kuutiota.

Jos kuitupuulle ei löydy käyttöä, sama kehitystrendi jatkuu.

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Pohjois-Pohjanmaalla hakkuusäästöt ovat 6 miljoonaa kuutiota ja Kainuussa 3 miljoonaa kuutiota.

Pohjois-Suomen hakkuusäästöillä voitaisiin kattaa esimerkiksi Kemijärven tehtaan puun tarve viideksi vuodeksi.

Vaikka maamme suurimmat hyödyntämättömät metsävarat ovat Pohjois-Suomessa, se ei vielä takaa, että kaikki puu saataisiin liikkeelle.

Puunhankinnan kasvu vaatii tieverkoston parantamista, passiivisten metsäomistajien aktivointia ja ammattitaitoisen työvoiman lisäämistä.

Myös ilmastopolitiikka, metsien monikäyttö ja luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen asettavat haasteita.

Puun saatavuuteen Pohjois-Suomessa vaikuttaa merkittävästi myös se, millaisen kannan maan hallitus ottaa valtion metsien hoitoon (avohakkuukielto) ja hakkuumääriin.

Kaikesta huolimatta metsäalan näkymät ovat nyt Lapissa huomattavasti valoisammat kuin kymmenen vuotta sitten.

*****

Jaakko Repola tutkija, Luonnonvarakeskus
Tanja Lepistö projektipäällikkö, Suomen metsäkeskus

Kirjoittajat toimivat Lapin liiton EAKR-rahoittamassa Arktinen älykäs metsäverkostossa.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

